

ฟังเด็กชี้เคล็ดลับออกแบบฉลากเหล้า ภาพ/ข้อความใหญ่ เน้น ‘ตาย-พิการ’ ช่วยสะกิดใจเยาวชนหวังชีวิต

ผลการวิจัยแนะนำฉลากเตือนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เน้น
ภาพและข้อความขนาดใหญ่ เน้นคำว่า ‘ตาย’ ‘พิการ’ ช่วย
สะกิดใจเยาวชน

เมืองไทยพยายามผลักดันให้สุราเป็นสินค้าที่ต้องควบคุม
เหมือนกับบุหรี่ที่มีการควบคุมการออกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลากคำ
เตือน จะช่วยเพิ่มความตระหนักต่อผลกระทบด้านสุขภาพและลดการ
สูบบุหรี่ได้

แต่ในขณะที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามประกาศกระทรวง
สาธารณสุขว่าด้วยเรื่องฉลาก คือ ฉลากของสุราต้องแสดงรายละเอียด
เช่น ข้อความ คำเตือน “ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี”
“การดื่มสุราทำให้ความสามารถในการขับขี่ยานพาหนะลดลง” เป็น
ภาษาไทยที่มองเห็นได้ง่าย สีของกรอบและข้อความตัดกับพื้นสี
ของฉลาก อย่างไรก็ตามยังไม่สามารถบอกได้ว่าข้อความดังกล่าวมี
ประสิทธิภาพในการลดปริมาณการดื่ม หรือลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่
ได้หรือไม่

อาจารย์กนิษฐา ไทยกล้า สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง ‘การรับรู้ และ
ความคิดเห็นต่อรูปแบบฉลากคำเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์’ เพื่อ
ศึกษาการรับรู้และการจดจำ ความคิดเห็นต่อรูปแบบ ฉลากคำเตือน
ข้างบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และศึกษาแนวทางและข้อเสนอ
แนะต่อฉลากคำเตือนบนบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มที่มีต่อแอลกอฮอล์ของ
เยาวชนอายุระหว่าง 15 – 25 ปี เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ใช้ในการศึกษา
ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ เบียร์ สุรา ไวน์ โดยวิธีการสำรวจแบบ
ทางอินเทอร์เน็ตผสมผสาน จำนวน 960 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ

จำนวน 60 คน โดยสุ่มให้ดูฉลากคำเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบมี
ข้อความธรรมดา และแบบที่มีข้อความพร้อมรูปภาพ เพื่อสอบถามการ
รับรู้และความคิดเห็นต่อฉลากคำเตือน

“การศึกษานี้จะสะท้อนให้เห็นการรับรู้ ความคิดเห็นต่อ
รูปแบบฉลากคำเตือนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เยาวชนไทยต้องการ”

อาจารย์กนิษฐากล่าว

ขนาดของฉลากคำเตือนข้างขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เยาวชนคิดว่าขนาดของฉลากยิ่งใหญ่งดี **ควรมีขนาดมากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ขวด** ฉลากคำเตือนที่มีทั้งรูปภาพและข้อความข้างขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลทำให้ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ไม่ดีมากกว่าฉลากคำเตือนที่มีแต่ข้อความอย่างเดียว โดยเน้นข้อความคำว่า **ตาย พิการ ใช้รูปภาพจริงที่น่ากลัว**

ผลการวิจัยพบว่า ขนาดของฉลากคำเตือนข้างขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เยาวชนคิดว่าเหมาะสมที่สุดควรมีขนาดใหญ่ (ฉลากยิ่งใหญ่งดี) โดยควรมีขนาดมากกว่าครึ่งหนึ่งของพื้นที่ขวด ฉลากคำเตือนที่มีทั้งรูปภาพและข้อความข้างขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลทำให้ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ไม่ดีมากกว่าฉลากคำเตือนที่มีข้อความอย่างเดียว

เนื้อหาคำเตือนบนฉลากต้องกระชับชัดเจน ควรเน้นที่ข้อความคำว่า ‘ตาย’ ‘พิการ’ ใช้รูปภาพอุบัติเหตุจริงที่น่ากลัว ฉลากคำเตือนควรตีความหรือตีคู่กับตราภัยอันตรายด้านหน้า หรือด้านหลัง ฉลากควรตีรูปภาพและคำเตือนไว้ที่ไหล่ขวดด้านหน้าหรือบริเวณคอขวด เพื่อจะให้เห็นในขณะที่ยืนลงแก้ว ใช้สีตัวอักษรแบบเรืองแสง ต้องการให้รูปภาพและข้อความคำเตือนใหญ่เท่ากับตราภัยอันตราย ทั้งด้านหน้าและด้านหลังขวดให้เป็นแผ่นเดียวกัน รูปที่ใช้ประกอบต้องสะท้อนให้เห็นโทษและผลกระทบจากสุราซึ่งเป็นภาพอุบัติเหตุหรือสถานการณ์การสูญเสียที่เป็นภาพจริง

เยาวชนต้องการฉลากคำเตือนข้างขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีรูปภาพอุบัติเหตุจริง และข้อความคำเตือนที่ชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับการนำหลักการออกแบบฉลากหรือกราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์ที่ว่าฉลากข้างภาชนะบรรจุภัณฑ์ต้องจดจำง่าย สร้างความรู้สึก สร้างเอกลักษณ์ของฉลากคำเตือน เพื่อปรับเปลี่ยนการรับรู้ ฉลากคำเตือนที่มีทั้งข้อความและรูปภาพมีประสิทธิภาพมากกว่าฉลากคำเตือนที่มีข้อความเพียงอย่างเดียว การมีรูปภาพประกอบข้อความเตือนจะทำให้ไม่เกิดความอยากดื่ม ไม่อยากซื้อ ไม่อยากครอบครอง

ฉลากคำเตือนจึงควรมีทั้งข้อความและรูปภาพที่เน้นการจดจำ การรับรู้ถึงข้อมูลด้านสุขภาพ ความเสี่ยง อันตรายที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีขนาดที่สามารถเห็นได้ชัดเจนในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับตราสินค้า ขนาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่บรรจุภัณฑ์ สีสันทัดตูดสายตา เข้าใจง่ายและมีเนื้อหาที่หลากหลายครอบคลุมทุกกลุ่มประชากรเป้าหมาย และรัฐควรมีการบังคับใช้มาตรการฉลากคำเตือนข้างบรรจุภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีทั้งรูปและข้อความอย่างชัดเจนอย่างจริงจังและรวดเร็ว

“เยาวชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อฉลากข้อความคำเตือนข้างขวดเหล้าว่า ฉลากคำเตือนทำให้มูลค่าขวดลดลง รูปภาพน่ากลัว ไม่กล้าดื่ม” อาจารย์กนิษฐา